

entuzjaści edukacji

Egzaminy zewnętrzne w polityce i praktyce edukacyjnej. Raport o stanie edukacji 2014

**dr hab. Roman Dolata
dr Michał Sitek**

Warszawa, 3 listopada 2015 r.

Po co nam egzaminy?

Dlaczego wprowadzono w Polsce egzaminy?

Egzaminy wstępne do szkół średnich i na studia słabo się sprawdzały: były nieprzejrzyste i niesprawiedliwe, a niekiedy korupcyjogenne

Troska o egzekwowanie podstawy programowej w warunkach decentralizacji i wzrostu autonomii programowej szkół

Przekonanie, że wprowadzenie egzaminów pozwoli monitorować jakość (a nie tylko ilość) edukacji.

Egzaminy w Polsce i innych krajach

W Polsce egzaminy odgrywają większą rolę niż w innych krajach europejskich, ale mniejszą niż w krajach anglosaskich

	Stany Zjednoczone	Polska	Finlandia
Kiedy i jak?	Co roku, od 3 do 8 klasy	Na zakończenie szkoły (podstawowej, gimnazjum, ponadgimnazjalnej: matura, egzamin zawodowy)	Tylko na koniec szkoły ponadgimnazjalnej (odpowiednik polskiej matury). Co kilka lat badania monitorujące z poszczególnych przedmiotów na wylosowanej próbie szkół
Powiązanie z podstawą programową?	Nie	Tak	Tak
Konsekwencje dla szkół i nauczycieli?	Tak	W pewnym stopniu tak Presja na wyniki szkół (rankingi, decyzje edukacyjne rodziców) – zwłaszcza w miastach	Nie
Konsekwencje dla uczniów	Nie (funkcję rekrutacyjną na studia zapewniają inne testy: np. SAT, ACT).	Tak Rosną wraz z etapem edukacyjnym (sprawdzian w założeniu 0%, egzamin gimnazjalny 50% oceny w rekrutacji, matura =100%)	Nie

Egzaminy : za i przeciw

za:

- pokazują i sprawdzają to co jest ważne
- pomagają egzekwować realizację podstawy programowej
- dają informację zwrotną dla szkół i nauczycieli i polityki edukacyjnej
- są sprawiedliwsze i bardziej profesjonalne od innych testów (szkolnych, rekrutacyjnych)

przeciw:

- zawężanie program nauczania
- uczenie pod testy
- rywalizacja i rankingi
- osłabiają poczucie satysfakcji zawodowej i autonomii nauczycieli

Egzaminy i testy są tylko narzędziem: można je wykorzystywać mądrze lub źle

2007-2015

Edukacyjna wartość dodana

- Badania dotyczące rozwoju metodologii szacowania wskaźnika edukacyjnej wartości dodanej (EWD). Do 2012 w CKE. Cel projektu: rzeczywista ocena pracy szkoły. Dostarcza wskaźników do budowania lokalnych strategii oświatowych, jest narzędziem dla SORE i systemu egzaminacyjnego, a przede wszystkim szkół. **Kalkulator EWD. Trzyletnie wskaźniki EWD dla gimnazjów i szkół maturalnych.**

2011-2014

Porównywalne Wyniki Egzaminacyjne (PWE)

- Zespół Analiz Osiągnięć Uczniów przeprowadził badania zrównujące w różnych typach szkół, co pozwoliło uzyskać porównywalność wyników sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego od 2002 roku, a matury z j. polskiego, angielskiego oraz matematyki od 2010 roku. Za rok bazowy dla wszystkich egzaminów przyjęto rok 2012.

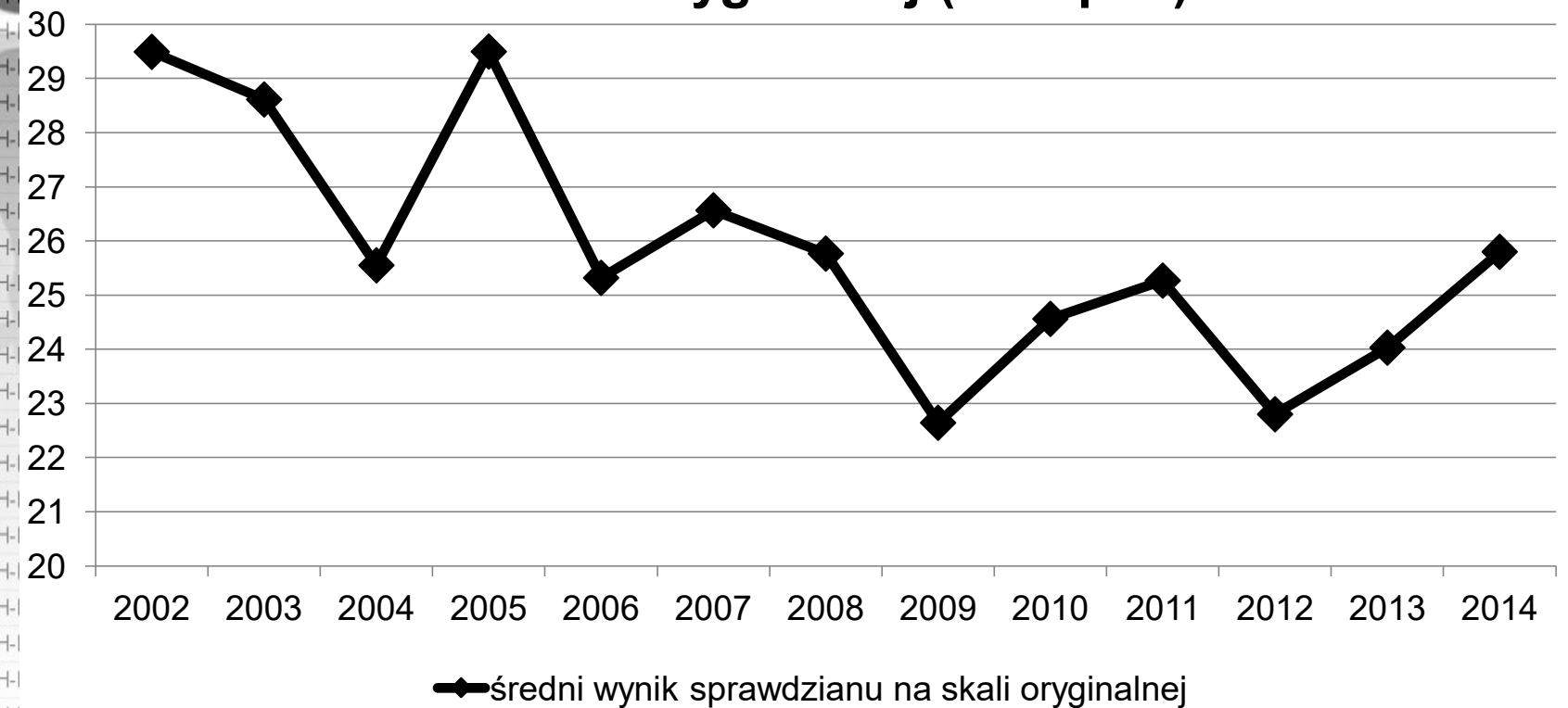

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

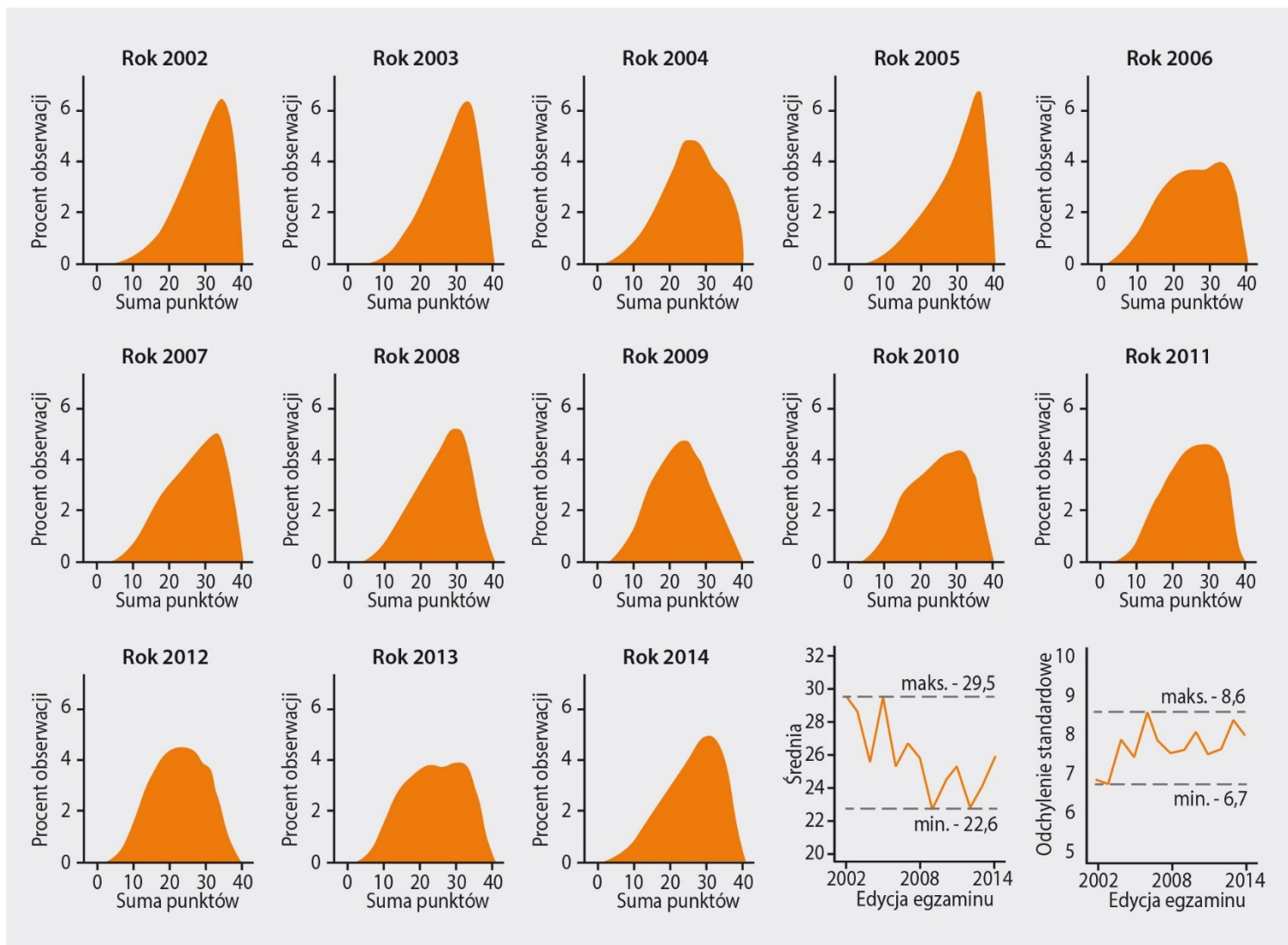
plec	dysl	ark	z_1	z_2	z_3	z_4	z_5	z_6	z_7	z_8	z_9	z_10	z_11	z_12	z_13	z_14	z_15	z_16	z_17	z_18	z_19	z_20	z_21	z_22_1	z_22_2	z_22_3	z_22_4	z_22_5	z_22_6
K	N	GH-PA1-122	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	4	1	1	2	1	1
K	N	GH-PA1-122	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	0	0	1	0
M	N	GH-PA1-122	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1	1	2	1	0
M	T	GH-PA1-122	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	2	1	1	0	1	0
M	T	GH-PA1-122	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	3	1	1	1	0	1	0
M	N	GH-PA1-122	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1	0	1	1
K	N	GH-PA1-122	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	4	1	1	1	0	1	0
K	T	GH-PA1-122	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	0	1	4	1	1	0	1	0
M	N	GH-PA1-122	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	2	1	1	1	2	0	0
M	T	GH-PA1-122	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	2	2	1	1	0	1	0
M	N	GH-PA1-122	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	0	0	0
M	N	GH-PA1-122	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1

Średni wynik sprawdzianu na skali oryginalnej (0-40 pkt.)

Rozkłady wyników ze sprawdzianu w latach 2002–2014. Dla zwiększenia czytelności skale dla średniej oraz odchylenia standardowego nie obejmują pełnego zakresu możliwych do uzyskania w teście punktów (0–40)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

W JAKI SPOSÓB PRZEPROWADZONO ZRÓWNANIE WYNIKÓW EGZAMINU POMIĘDZY LATAMI?

Zrównywanie mające na celu umożliwienie zamiennego, równoważnego posługiwania się wynikami egzaminów, zostało przeprowadzone w IBE post factum i ponadto objęło wyniki z wielu lat.

S-A1-04 +T_{A1}

S-A1-05 S-A1-05 +T_{A1A2}

S-A1-06 +T_{A2A3}

Zadanie to wymagało kontrolowania różnic w poziomie:

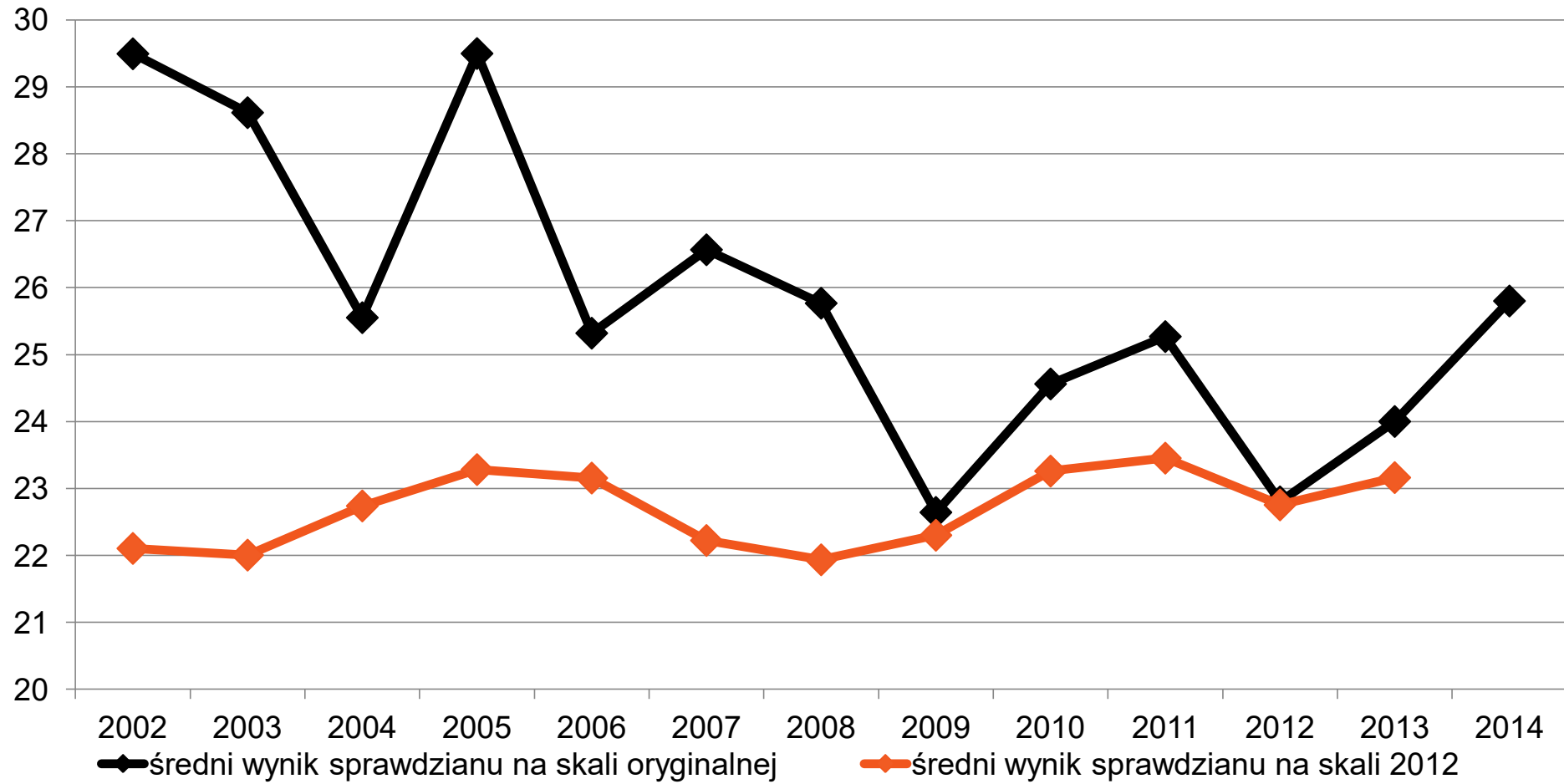
A. umiejętności osób przystępujących do egzaminu w różnych latach,

B. trudności zastosowanych arkuszy egzaminacyjnych.

Wiązało się z koniecznością zebrania do analizy danych w planie, który dostarcza odpowiedniej informacji łączącej.

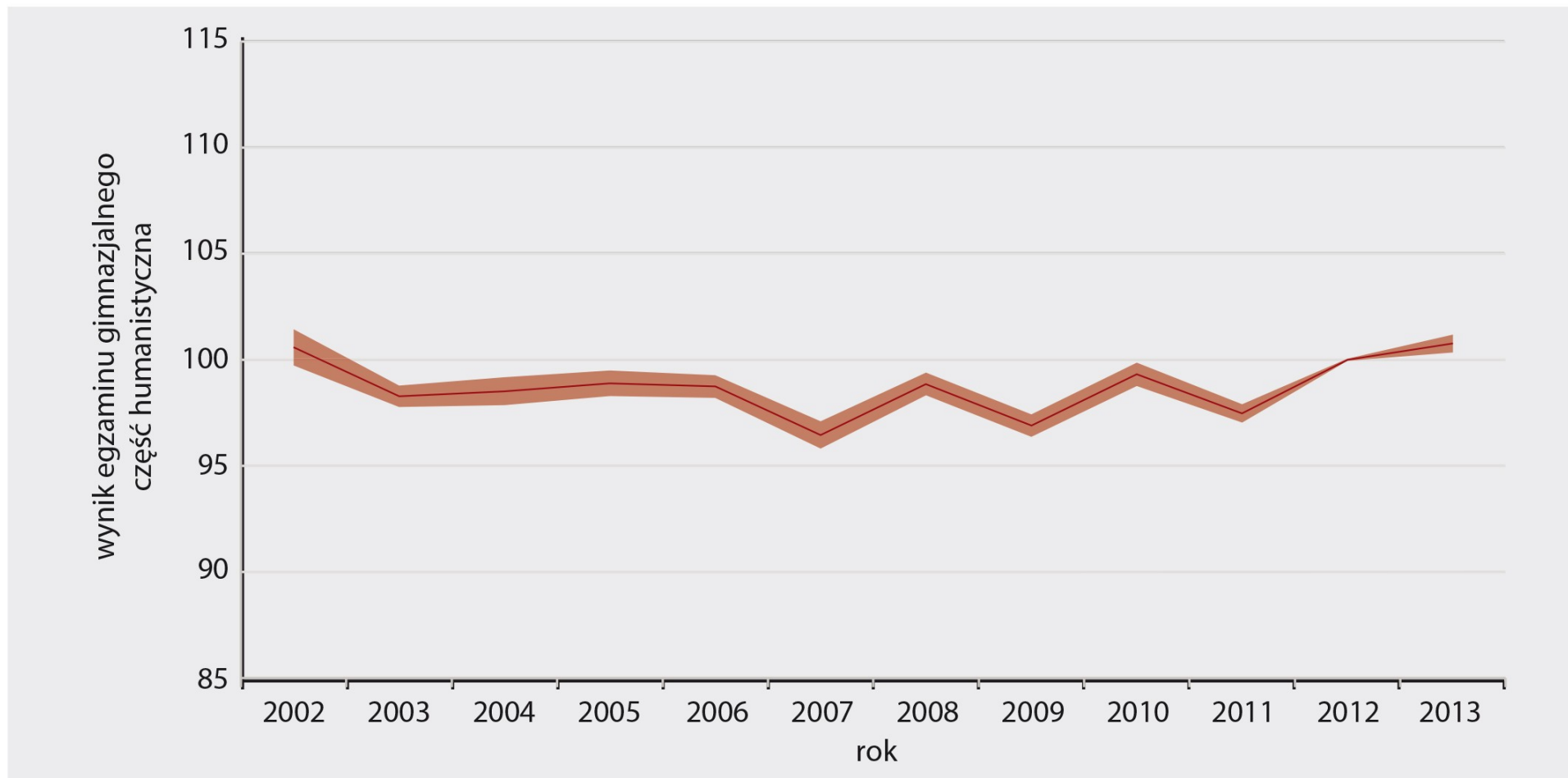

Wyniki obserwowane vs wyniki zrównane – sprawdzian 2002-2013

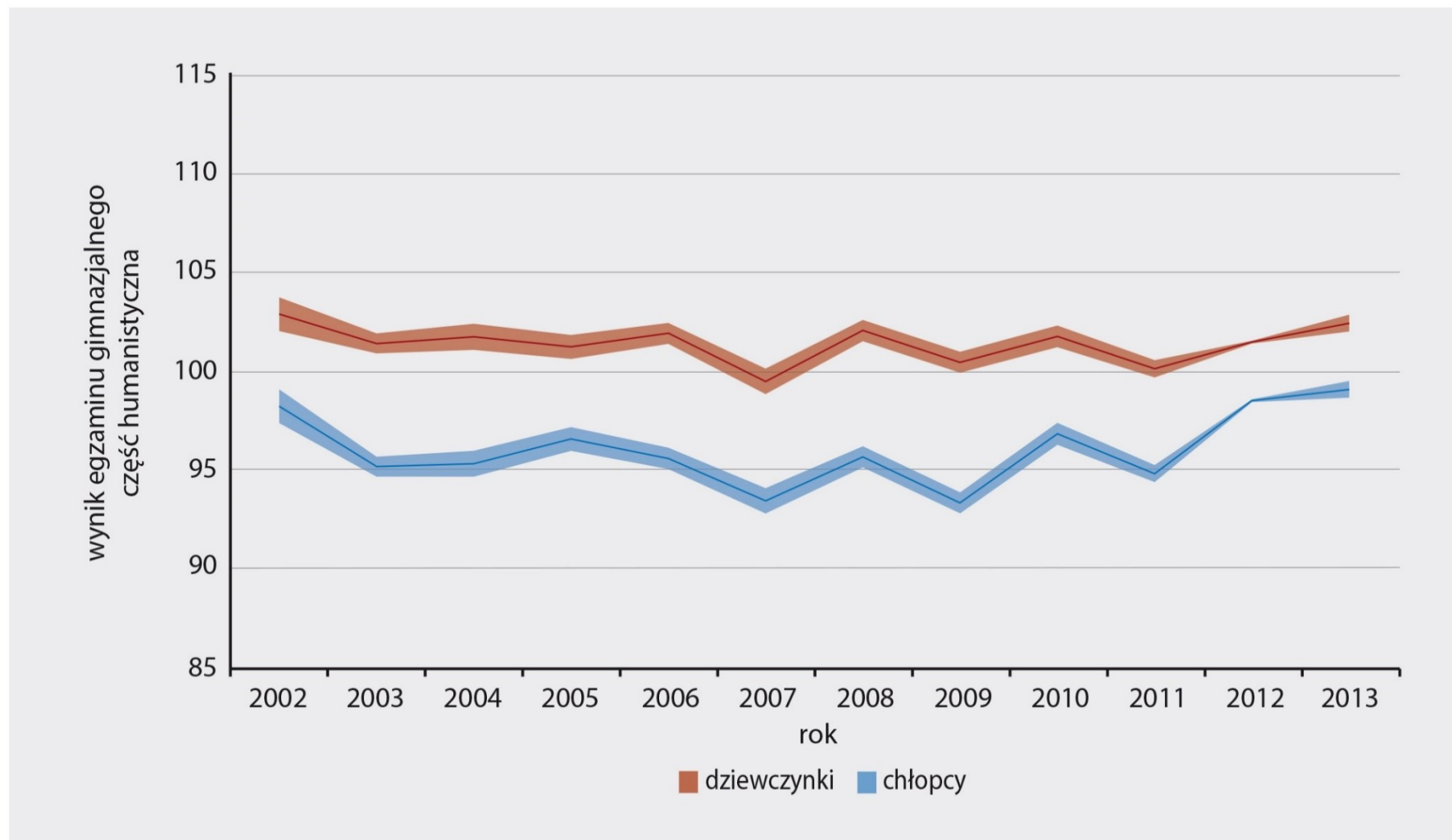

Porównywalne wyniki części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013

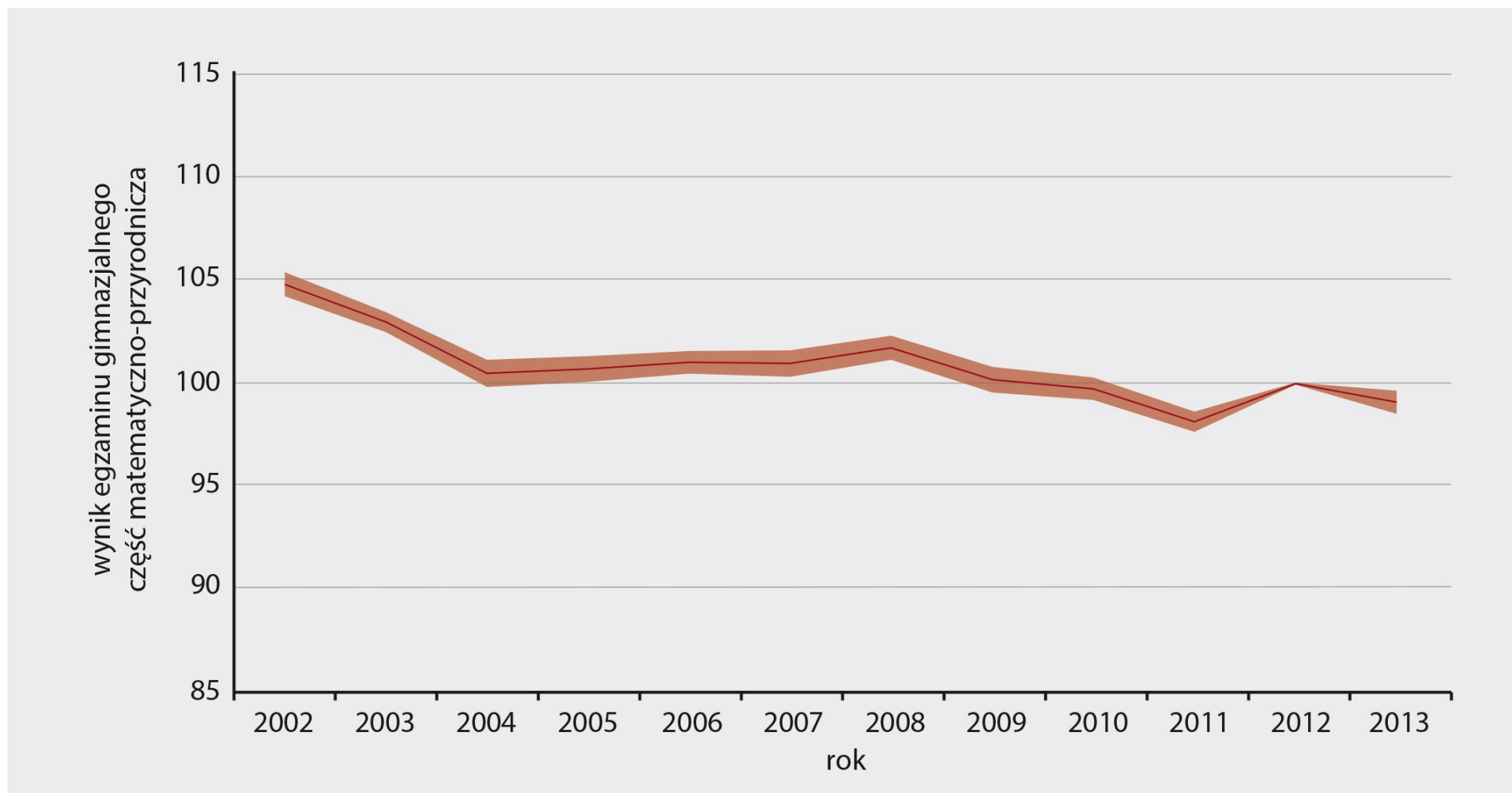

Porównywalne wyniki części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013 w podziale na płeć uczniów

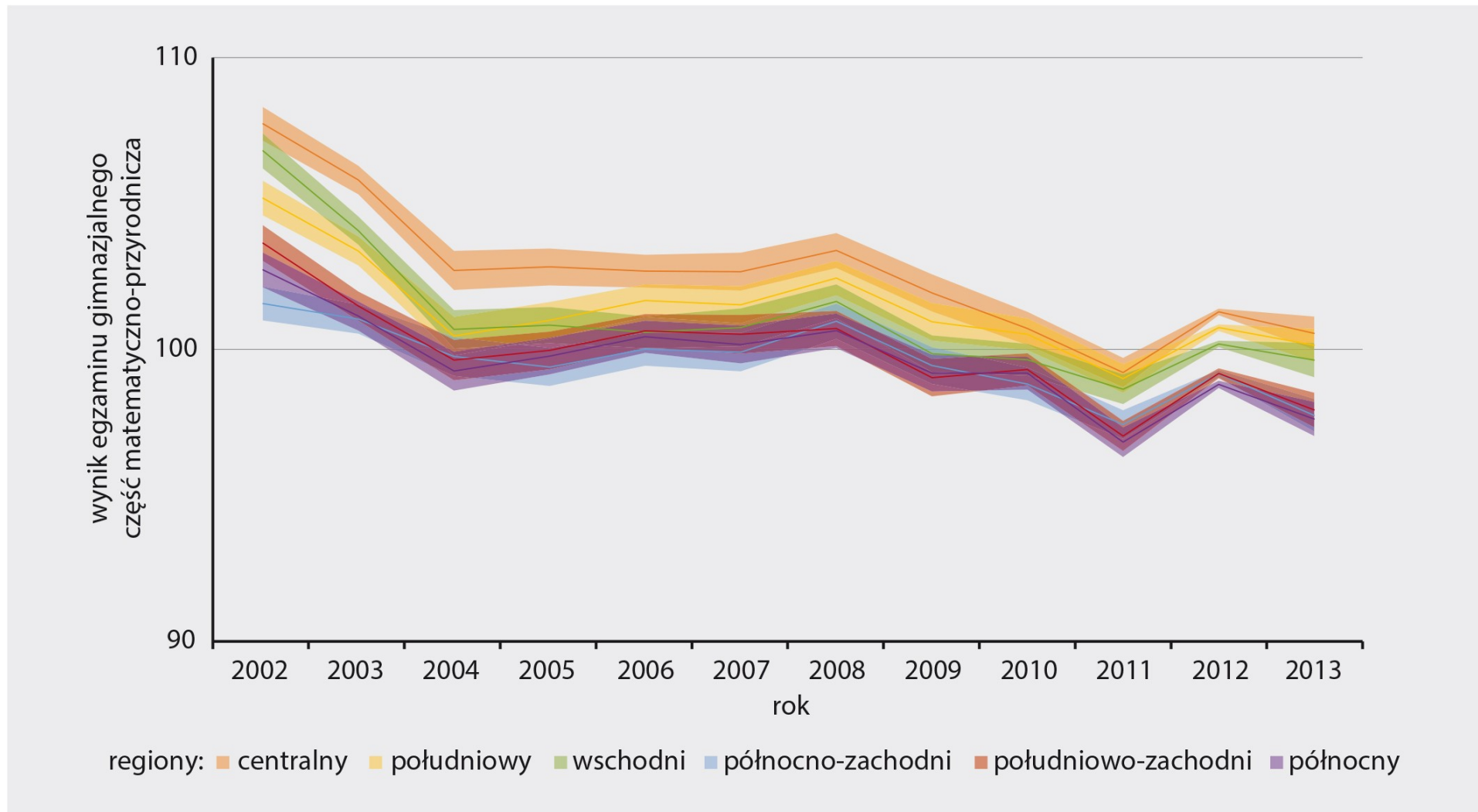

Porównywalne wyniki części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013

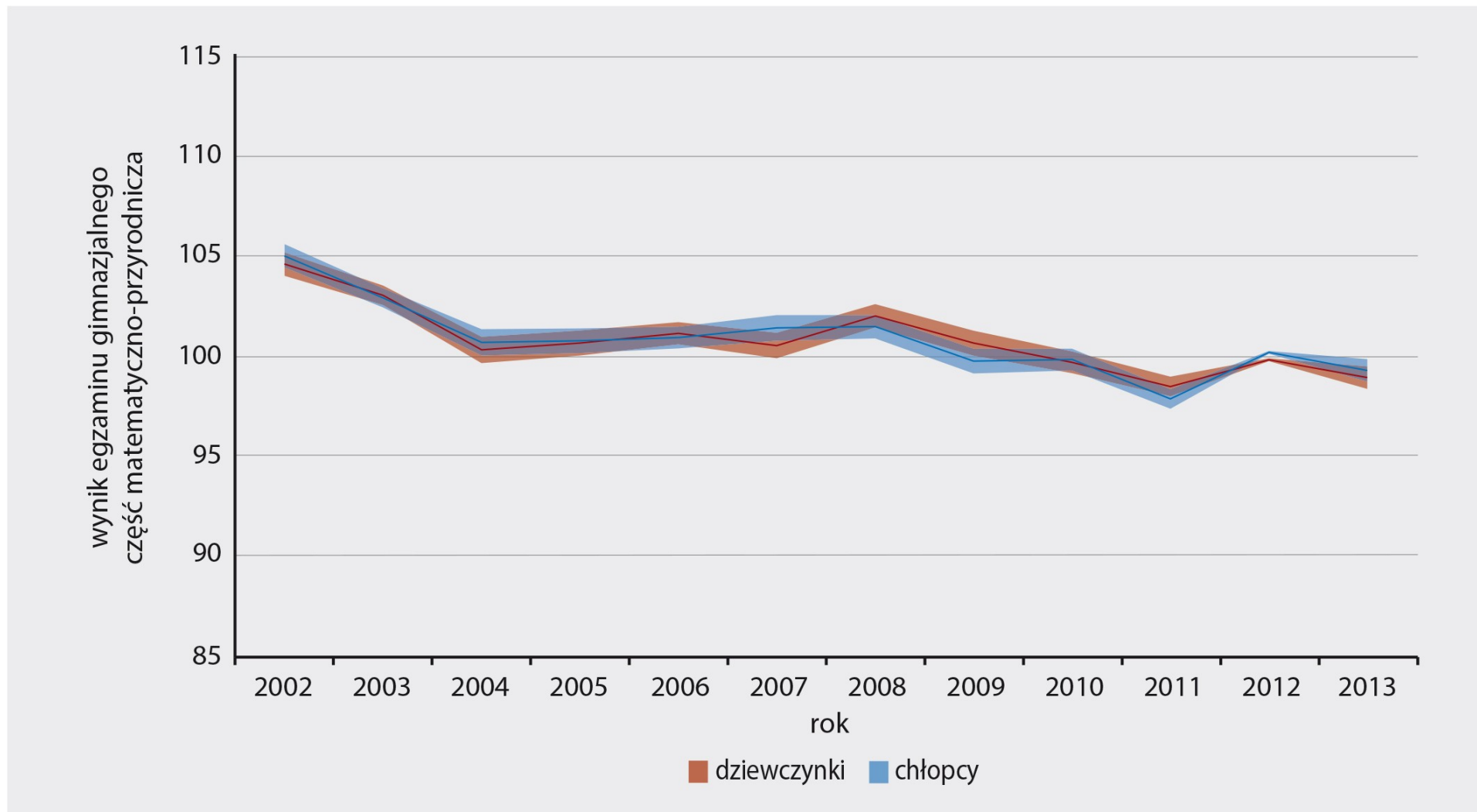

Porównywalne wyniki części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013 w podziale na regiony wg NTS

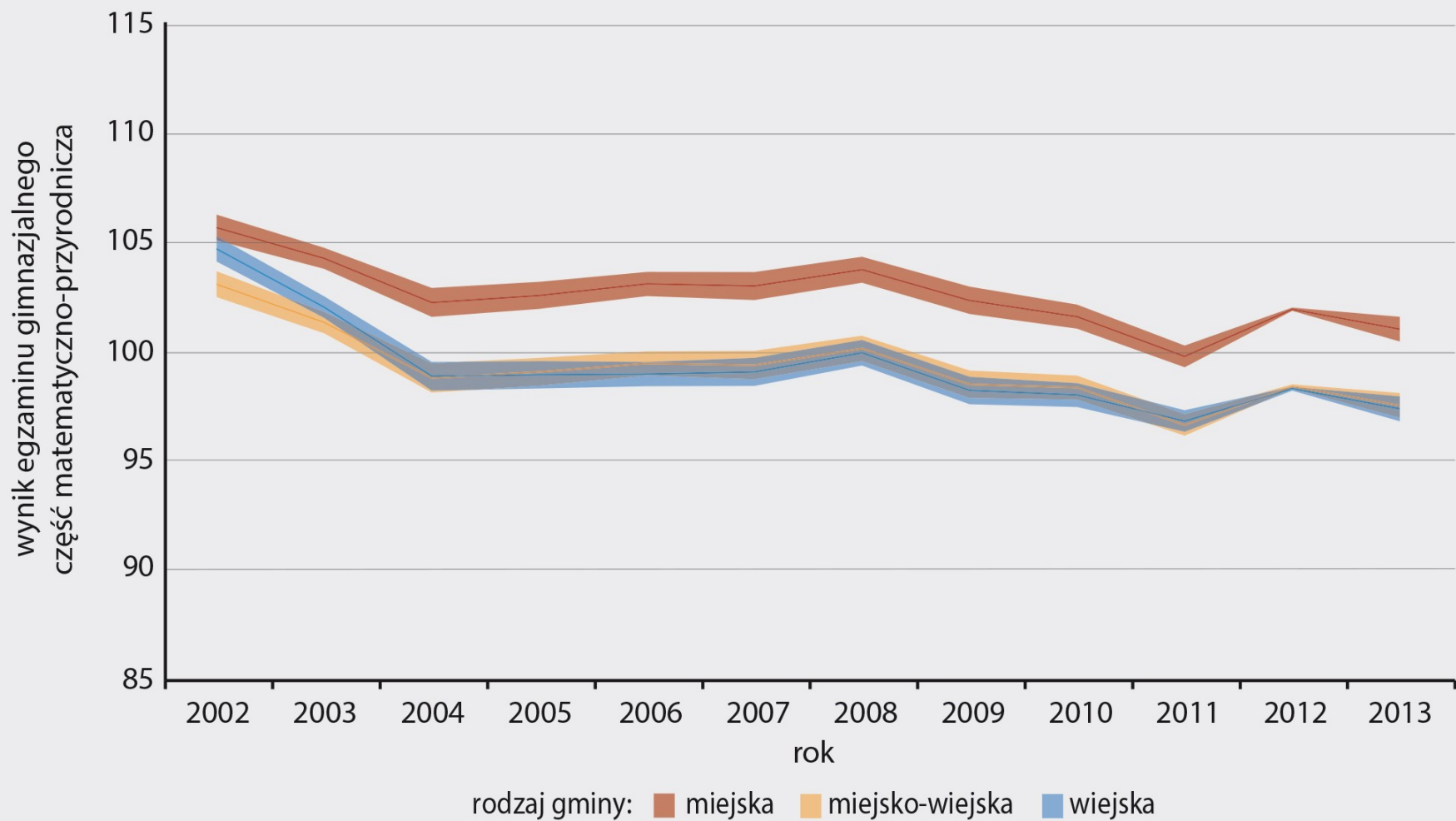

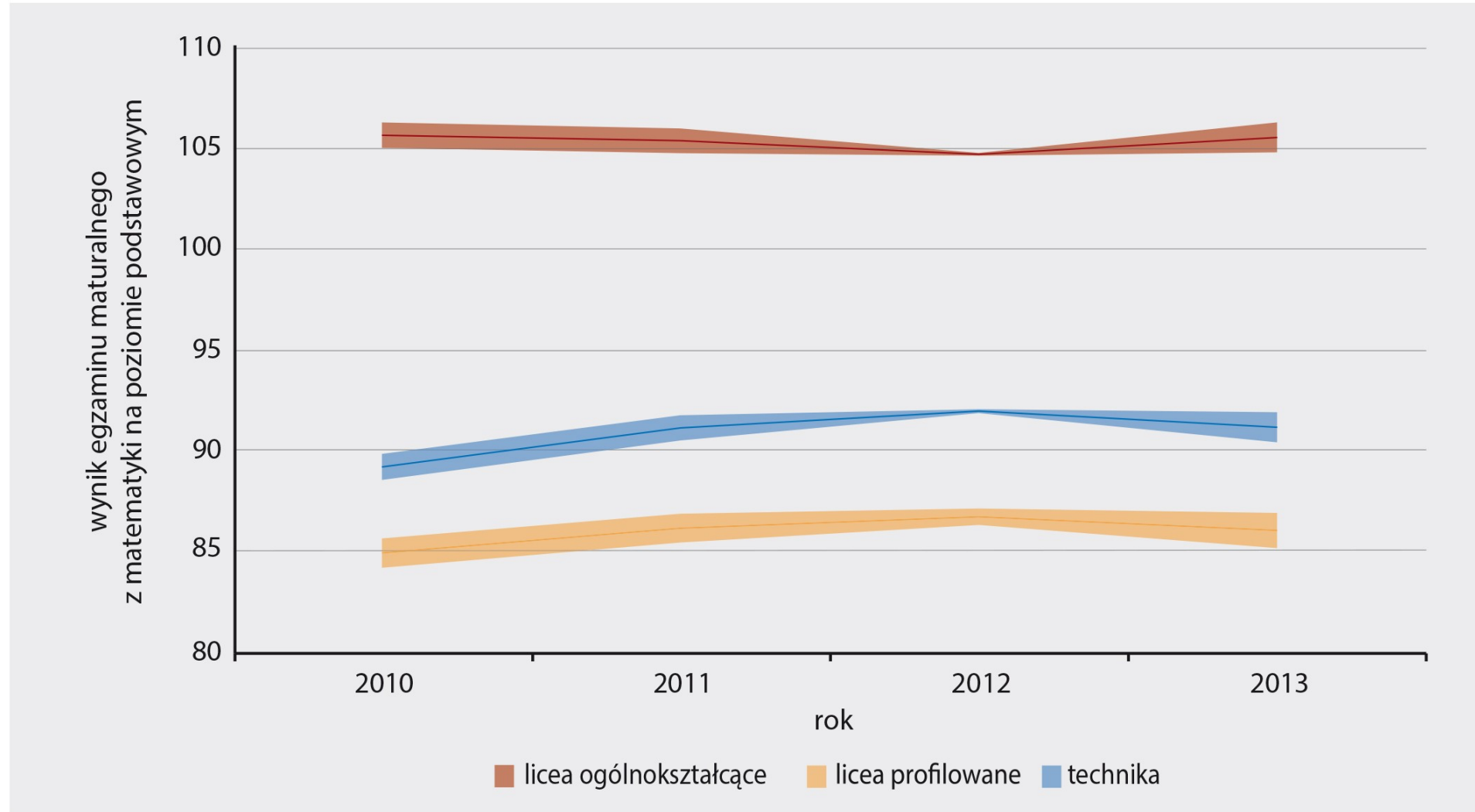
Porównywalne wyniki części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013 w podziale na płeć uczniów

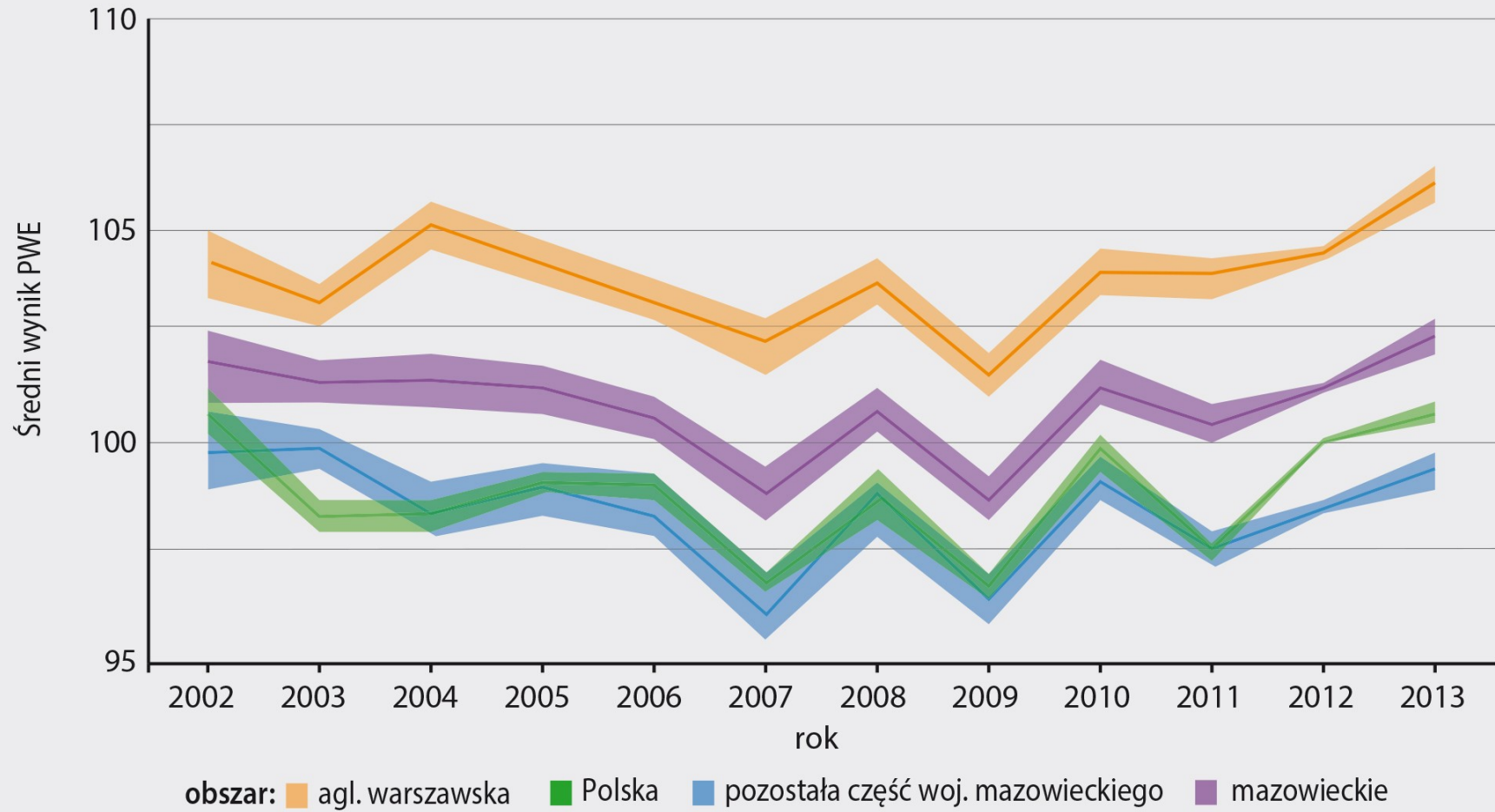
Porównywalne wyniki części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w latach 2002–2013 w podziale na rodzaj gminy, w której znajduje się szkoła

Porównywalne wyniki egzaminu maturalnego z matematyki w latach 2010–2013 w podziale na typy szkół

Średnie PWE z części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego wraz z 95% przedziałami ufności dla aglomeracji warszawskiej, pozostałej części województwa mazowieckiego oraz Polski

Gdzie ich szukać?

<http://pwe.ibe.edu.pl/>

Czym są Porównywalne Wyniki Egzaminacyjne (PWE)?

Zespół Analiz Osiągnięć Uczniów (ZAOU) działający w Instytucie Badań Edukacyjnych podjął w ramach projektu „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” prace nad zrównywaniem wyników egzaminacyjnych, w celu osiągnięcia porównywalności wyników między latami.

Wynik egzaminu zależy od trudności arkusza testowego oraz umiejętności uczniów. Gdyby umiejętności uczniów w krajowej populacji nie zmieniały się, to średni krajowy wynik egzaminacyjny byłby informacją o trudności testu. Gdyby trudność arkusza testowego w kolejnych latach była podobna, to na podstawie wyników egzaminacyjnych można byłoby wnioskować o tym, jak zmienia się w czasie poziom umiejętności uczniów. Skonstruowanie arkuszy testowych o podobnych parametrach jest jednak zadaniem bardzo trudnym i nie zawsze zakończonym powodzeniem. Porównywalność wyników między latami można osiągnąć kontrolując trudność arkusza (procedury zrównywania wyników) lub zakładając stały poziom umiejętności w populacji (normalizacja i standaryzacja rozkładów, np. do skali staninowej). W pierwszym przypadku uzyskujemy bezwzględną porównywalność wyników i możliwość wnioskowania o zmianie umiejętności w populacji. W drugim przypadku uzyskujemy względną porównywalność w stosunku do średniej w danym roku.

W latach 2011-2014 Zespół Analiz Osiągnięć Uczniów przeprowadził badania zrównujące w różnych typach szkół, co po zastosowaniu złożonej procedury zrównywania wyników pozwoliło uzyskać porównywalność wyników sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego od 2002 roku, a matury z j. polskiego, angielskiego oraz matematyki od 2010 roku. Za rok bazowy dla wszystkich egzaminów przyjęto rok 2012 (krajowa średnia dla 2012 roku wynosi 100), a wyniki danego egzaminu w pozostałych latach należy rozumieć jako wzrost/spadek poziomu umiejętności uczniów w porównaniu do 2012 roku.

Zrównane wyniki egzaminacyjne zapewniają porównywalność rezultatów egzaminacyjnych pomiędzy latami, dlatego też nazwaliśmy je Porównywalnymi Wynikami Egzaminacyjnymi (PWE). Mogą być one wykorzystywane przede wszystkim do monitorowania poziomu osiągnięć uczniów (sprawdzanych w trakcie egzaminu) w skali kraju. Mogą też być przydatne do monitorowania w wieloletnich przedziałach czasowych procesów edukacyjnych w skali województwa i powiatu.

W tym serwisie internetowym można zapoznać się ze zrównanymi wynikami egzaminacyjnymi z lat 2002-2013 dla poszczególnych szkół podstawowych/gimnazjów/liceów/techników, gmin, powiatów, województw i kraju, jak również dowolnie zestawiać je ze sobą.

Wyszukiwarka

Parametry wykresu

Opisy

- Czym są PWE?
- Procedura zrównywania
- Jak odczytywać wykresy?

Publikacje

Wyszukiwarka

Wpisz nazwę lub adres

tylko całe wyrazy

Typ szkoły / JST:

- Wybierz -

Położenie szkoły / JST:

- Wybierz województwo -

- Wybierz powiat -

- Wybierz gminę -

Z wynikami za lata:

☐ 2013	☐ 2012
☐ 2011	☐ 2010
☐ 2009	☐ 2008
☐ 2007	☐ 2006
☐ 2005	☐ 2004
☐ 2003	☐ 2002

Szukaj

Wyniki wyszukiwania (27)

Szkoły (27):

wszystkie +

Gimnazjum nr 1 im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach

(Słowackiego 5, 25-065 Kielce)

+

Gimnazjum Integracyjne nr 4 im. Jana Karłowicza w Zespole Szkół
Ogólnokształcących Integracyjnych nr 4 w Kielcach

(Jasna 20/22, 25-523 Kielce)

+

Gimnazjum Językowe w Kielcach

(Karcówkowska 27, 25-713 Kielce)

+

Gimnazjum Niepubliczne w Kielcach

(Helenówek 4, 25-661 Kielce)

+

Gimnazjum nr 10 w Kielcach

Gminy (0):

wszystkie +

Powiaty (0):

wszystkie +

Województwa (0):

wszystkie +

Wpisz nazwę lub adres

tylko całe wyrazy

Typ szkoły / JST:

Gimnazjum

Położenie szkoły / JST:

świętokrzyskie

Kielce

Kielce

Z wynikami za lata:

☒ 2013	☐ 2012
☒ 2011	☐ 2010
☒ 2009	☐ 2008
☐ 2007	☐ 2006
☐ 2005	☐ 2004
☐ 2003	☐ 2002

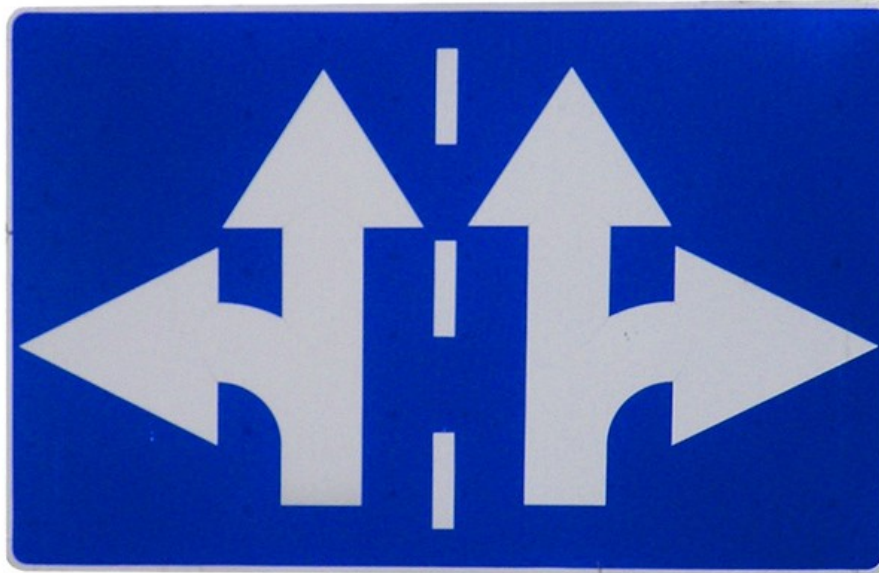
Szukaj

Wiele możliwości

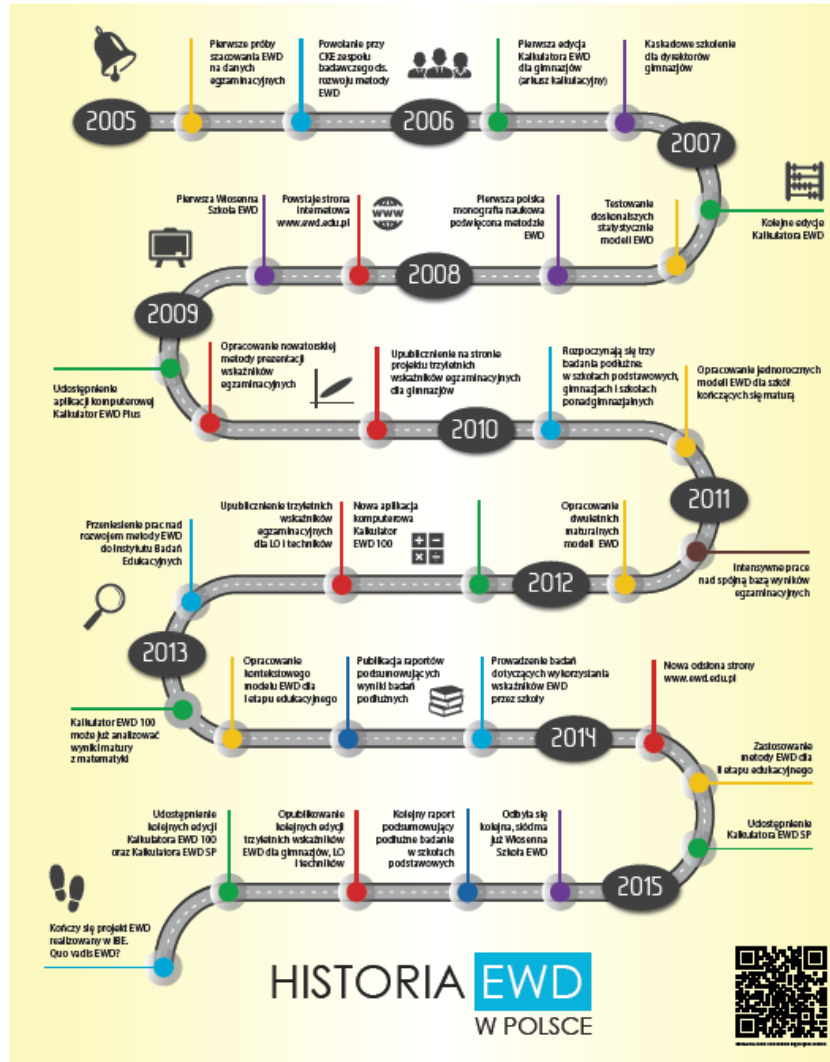
Zrównane
egzaminy

Badania
monitorujące

Logika działania projektu EWD

Opracowywanie modeli EWD dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół kończących się maturą

Badanie trafności

Tworzenie narzędzi do analizy wyników z wykorzystaniem EWD

Upowszechnianie metody

Coroczna publikacja trzyletnich wskaźników EWD

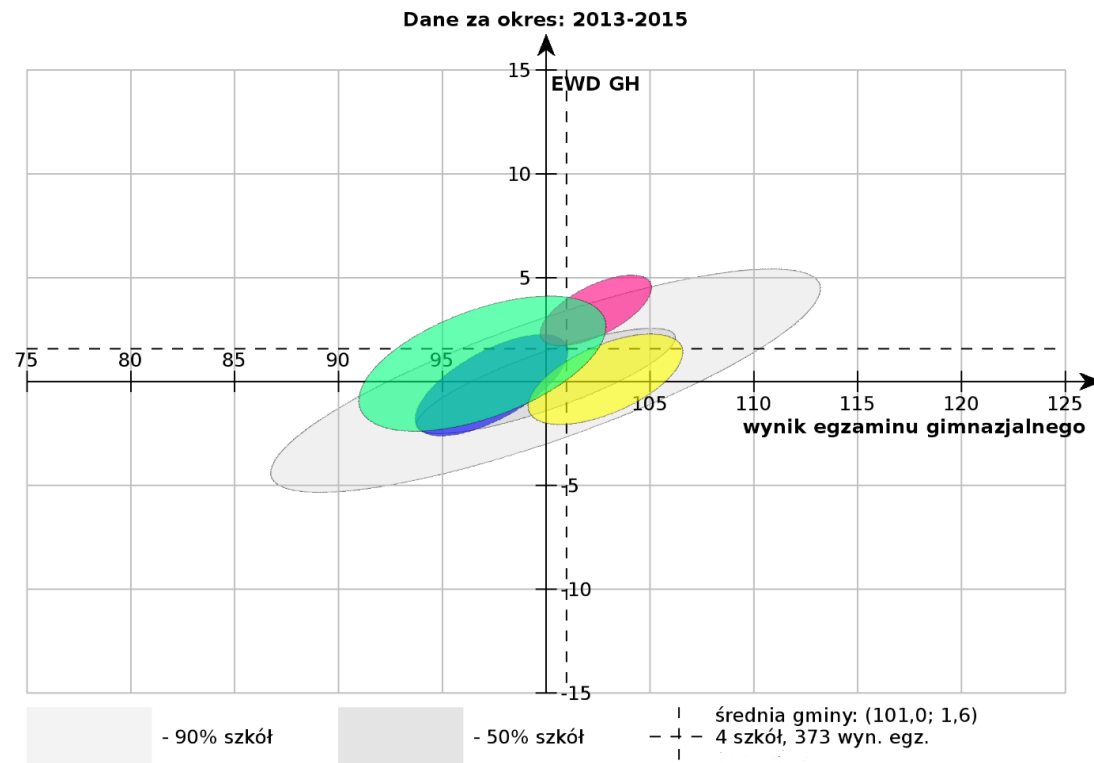
Monitorowanie wykorzystania przez szkoły – około 20 tys. szkół może korzystać ze wskaźników EWD

wskaźniki <i>jednoroczne</i>	wskaźniki <i>trzyletnie</i>
obliczane na podstawie wyników jednego rocznika absolwentów	wyliczane na podstawie wyników trzech kolejnych roczników absolwentów
dla bardzo małych szkół nie mogą być sensownie wyliczone	mogą zostać opublikowane także dla bardzo małych szkół (więcej)
mogą podlegać dużym wahaniom z roku na rok	dosyć stabilne
pozwalają przyjrzeć się szczegółom pracy szkoły	pozwalają na bardziej ogólną ocenę pracy szkoły
dostępne tylko dla dyrektorów szkół (lub za ich pośrednictwem) – wymagają uzyskania wyników egzaminacyjnych z OKE	powszechnie dostępne
możliwość prowadzenia wielu rodzajów analiz w <i>Kalkulatorze EWD</i>	tylko ściśle określony zestaw wskaźników udostępniany na stronie internetowej
analizy głównie w ramach jednej szkoły	łatwe porównanie między szkołami

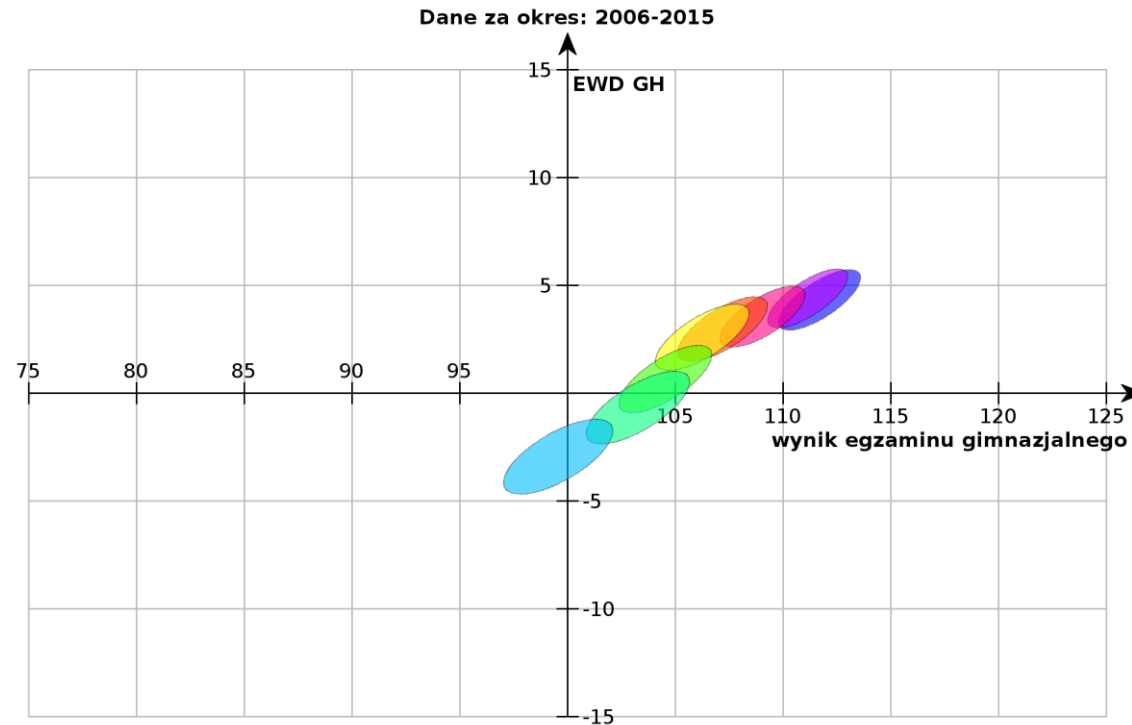
EWD: ocena rzeczywistej pracy szkoły

Wyniki czterech gimnazjów w jednej gminie

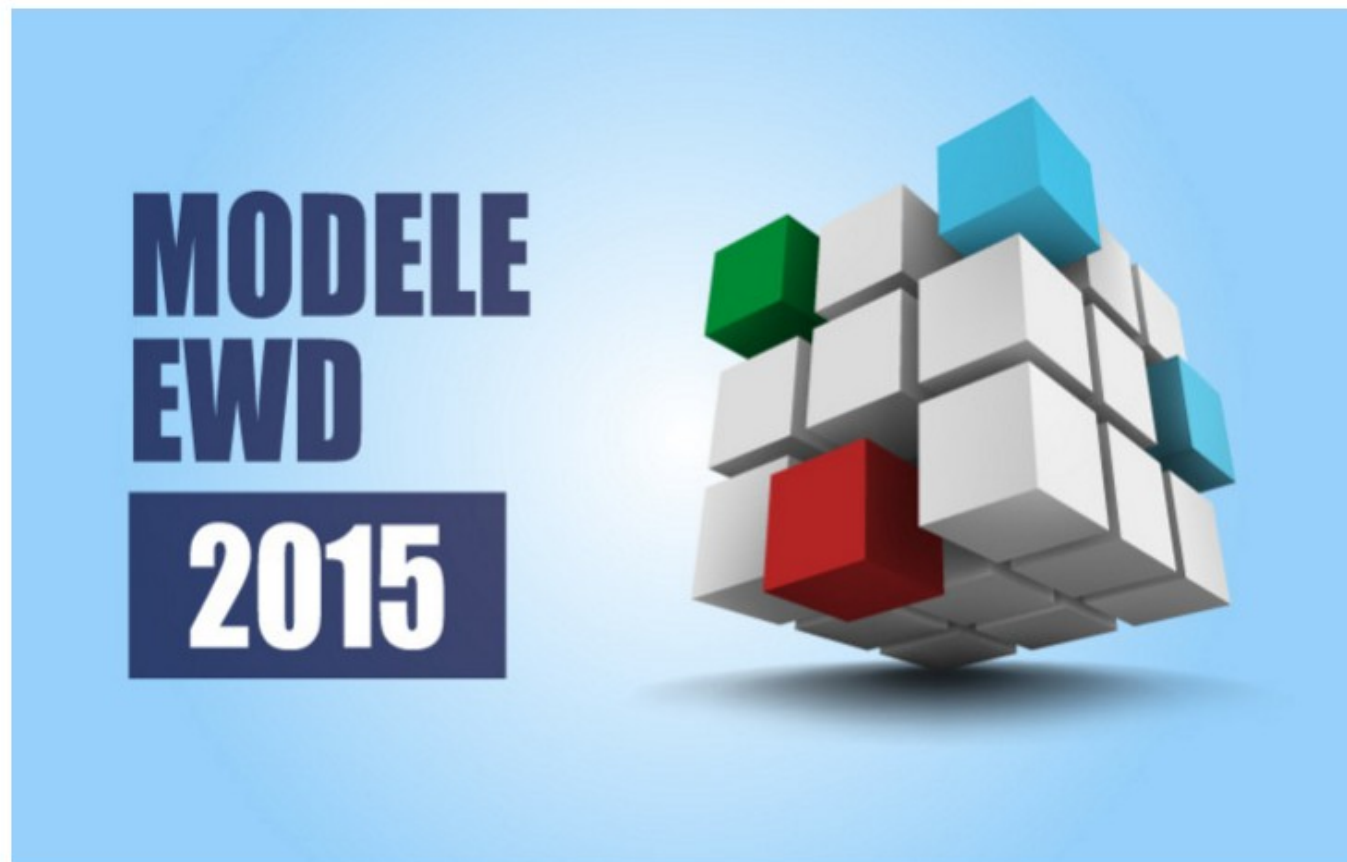
EWD: ocena rzeczywistej pracy szkoły

Wyniki jednego gimnazjów w kolejnych ośmiu okresach trzyletnich od 2006–2008 po 2013–2015. Przykład rosnących wyników egzaminacyjnych i rosnącego EWD

Badania zespołu EWD	
Publikacje	
Wskaźniki Gimnazjum	Wskaźniki Matura
Kalkulator EWD	
KALKULATOR EWD SP	KALKULATOR EWD 100
Materiały pomocnicze	
Szkoły EWD	

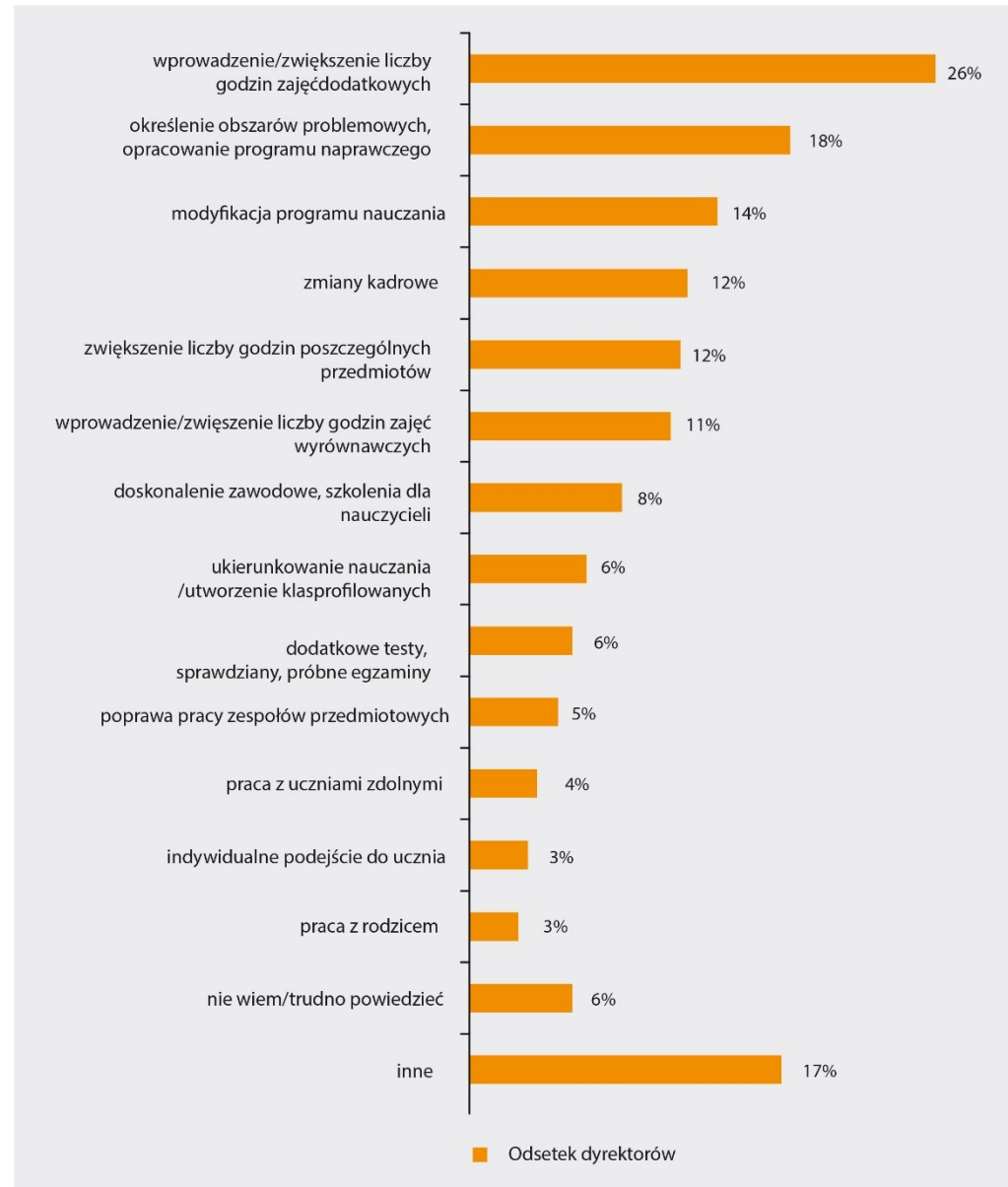
■ Modele EWD 2015 – nowe wersje kalkulatorów EWD

W tym miejscu będziemy informować Państwa o aktualnym stanie prac nad modelami EWD 2015.

Decyzje przy których pomocne było wykorzystanie wskaźników EWD

Źródło: Na podstawie badania CATI przeprowadzonego przez IBE wśród dyrektorów w podstawa procentowania: dyrektorzy, dla których EWD pomogło w podjęciu decyzji w dużym lub bardzo dużym stopniu (N = 776).

Jakość egzaminów: wyzwania w Polsce

- wzrost liczby egzaminów i oczekiwań wobec CKE i OKE
- potrzeba ciągłego doskonalenia technologii tworzenia testów
- słaba informacja zwrotna dla nauczycieli i szkół (egzaminy nie zastępują diagnoz, np. po pierwszym etapie edukacyjnym, w obszarach niesprawdzanych przez egzaminy)
- nieporównywalność wyników egzaminów w czasie (bez dodatkowych badań egzaminy obecnie nie mówią na ile jakość edukacji poprawia się czy pogarsza)
- wciąż słabe wykorzystanie danych egzaminacyjnych przez nauczycieli, szkoły, samorządy, kuratoria oświaty i MEN
- popularność rankingów i prostych, nieuprawnionych metodologicznie sposób korzystania z wyników egzaminacyjnych